

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000999

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-02-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від 06.03.2024 № 100

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шульга Вікторія Олексіївна
2. Viktoriia O. Shulha

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2482-849X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 293

Назва наукової спеціальності: Міжнародне право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Міжнародне право

Дата захисту: 20-02-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2023-49 ID 4066

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.07.01

Тема дисертації:

1. Правове регулювання захисту культурних цінностей в праві Європейського Союзу.
2. Legal regulation of cultural goods protection in the European Union Law.

Реферат:

1. Дисертаційна робота є першим у вітчизняній науці міжнародного права дослідженням, яке присвячене комплексному розкриттю теоретичних і практичних питань щодо правового регулювання захисту культурних цінностей у праві Європейського Союзу, становлення та генези права ЄС у сфері захисту культурних цінностей, особливостей розподілу повноважень ЄС і держав-членів, правових механізмів захисту культурних цінностей у праві ЄС, а також особливостей співробітництва України та ЄС у цій сфері та наближення національного законодавства до *acquis* ЄС. У роботі з'ясовано, що у юридичній доктрині не представлено єдиної позиції щодо визначення поняття «культурні цінності» та його кваліфікуючих ознак. Це пов'язано передусім із складністю визначення його змістовних складових (понять «культура» та «цінність»), які є мультидискурсивними і можуть набувати різного змістовного наповнення залежно від наукового

напрямку, в якому ці терміни вживається. Зауважується, що поняття «культурні цінності» не можна розглядати у відриві від поняття «культура», його змісту, адже відображенням останньої й стають відповідні матеріальні та нематеріальні явища, наявність яких є свідченням національної ідентифікації, особливостей культурного розвитку певного народу або їх представників, рівня розвитку суспільства в цілому. Звертається увага, що у міжнародних документах немає єдиного визначення поняття культурних цінностей. Термін «культурні цінності» та його еквіваленти в автентичній редакції міжнародних договорів іноземними мовами може набувати різного змістовного наповнення залежно від мети та цілей конкретного міжнародного акту. Відтак при імplementації міжнародно-правових зобов'язань у національне законодавство необхідно враховувати зміст поняття культурних цінностей у рамках конкретного міжнародного договору, аби забезпечити його добросовісне виконання на національному рівні. Акцентовано увагу на тому, що у межах Спільного (внутрішнього) ринку ЄС культурні цінності можуть бути предметом торговельних операцій, на які поширюється свобода руху товарів. Водночас щодо них застосовується особливий правовий режим регулювання, який визначається дією спеціальних умов, що передбачені Регламентом 116/2009 про експорт культурних цінностей та Регламентом 2019/880 про розміщення та імпорту культурних цінностей. Статус культурних цінностей як «національних скарбів» визначається державою-членом на основі національного законодавства та/або адміністративних процедур (за рішення компетентного національного органу) лише щодо тих предметів з-поміж культурних цінностей, які становлять особливе значення для національної культурної спадщини, та мають виняткову мистецьку, історичну або археологічну цінність». Юридичним наслідком визнання такого статусу є застосування обмежень і заборон на імпорту, експорт або транзит таких товарів у межах внутрішнього ринку ЄС на підставі ст. 36 ДФЄС. Досліджено еволюцію правового регулювання захисту культурних цінностей у праві Європейських співтовариств і праві ЄС, яка свідчить про поступове розширення компетенції Європейського Союзу у цій сфері. Продемонстровано, що захист культурних цінностей у праві Співтовариств почав формуватися у контексті розбудови Спільного ринку як національний протекційний механізм забезпечення охорони національної культурної спадщини їхніх держав-членів в умовах дії принципу свободи руху товарів. Міжнародно-правові акти заклали правове підґрунтя для формування правового режиму захисту культурних цінностей на рівні права Європейського Союзу із набранням чинності Маастрихтського договору 1992 р. Маастрихтський договір уперше в історії європейської інтеграції формалізував співпрацю держав-членів із питань захисту культурних цінностей у рамках Європейського Союзу, надав наскрізного значення сфері культури у контексті усіх інших політик ЄС, а також став основою для прийняття нормативних актів, необхідних для досягнення його мети та цілей щодо збереження загальноєвропейської культурної спадщини. Звертається увага, що Лісабонський договір 2007 р. визначив правові основи комплексного механізму захисту культурних цінностей у праві ЄС, у рамках якого значно більше уваги почало приділятися проблематиці захисту культурних цінностей від протиправних дій у контексті реалізації політики Союзу у сфері свободи, безпеки і справедливості. Встановлено, що управі ЄС немає визначення поняття «культурні цінності», що зумовлено специфікою правової природи повноважень Європейського Союзу у сфері. Визначення субстантивної (змістовної) характеристики змісту поняття «культурні цінності», включаючи його кваліфікуючі ознаки, залишається у рамках національної компетенції держав-членів. Нормативні акти ЄС, які визначають механізм захисту культурних цінностей, регламентують лише процедурні умови обігу культурних цінностей у межах Спільного ринку Союзу та їхнього переміщення через митний кордон ЄС. Доведено, що правовий режим обігу культурних цінностей у праві ЄС охоплюється як компетенцією ЄС, так і компетенцією держав-членів.

2. The thesis is the first scientific work within the Ukrainian school of international law, which is dedicated to the comprehensive disclosure of theoretical and practical issues of legal regulation of the protection of cultural goods in the law of the European Union, formation and genesis of EU law in the field of protection of cultural goods, features of the distribution of powers of the EU and member states, legal mechanisms for the protection of cultural goods in the law of the EU, as well as features of cooperation between Ukraine and the EU in this area and the rapprochement of national legislation to the EU acquis. The work revealed that the legal doctrine does not present a unified position regarding the definition of the concept of "cultural goods" and its qualifying features.

This is primarily due to the difficulty of defining its meaningful components (the concepts of "culture" and "value"), which are multi-discursive and can acquire different content depending on the scientific direction in which these terms are used. It is noted that the concept of "cultural goods" cannot be considered in isolation from the concept of "culture" and its content, because the reflection of the latter is the corresponding material and immaterial phenomena, the presence of which is evidence of national identification, the peculiarities of the cultural development of a certain people or their representatives, the level development of society as a whole. Attention is drawn to the fact that there is no single definition of the concept of cultural goods in international documents. The term "cultural goods" and its equivalents in the authentic edition of international treaties in foreign languages can acquire different content depending on the purpose and goals of a specific international act. Therefore, when implementing international legal obligations into national legislation, it is necessary to consider the content of the concept of cultural goods within the framework of a specific international agreement in order to ensure its conscientious implementation at the national level. Attention is focused on the fact that within the Common (internal) market of the EU, cultural goods can be the subject of trade transactions, which are covered by the freedom of movement of goods. At the same time, a special legal regime of regulation is applied to them, which is determined by the effect of special conditions provided for by Regulation 116/2009 on the export of cultural goods and Regulation 2019/880 on the placement and import of cultural goods. The status of cultural goods as "national treasures" is determined by the Member State on the basis of national legislation and/or administrative procedures (by decision of the competent national authority) only with respect to those items from among cultural goods that are of special importance for the national cultural heritage and have an exceptional artistic, historical or archaeological value". The legal consequence of recognizing such a status is the application of restrictions and prohibitions on the import, export or transit of such goods within the internal market of the EU on the basis of Art. 36 of the FSEU. The evolution of the legal regulation of the protection of cultural goods in the law of the European Communities and the law of the EU is studied, which indicates the gradual expansion of the competence of the European Union in this area. It has been demonstrated that the protection of cultural goods in the law of the Communities began to take shape in the context of the development of the Common Market as a national protective mechanism for ensuring the protection of the national cultural heritage of their member states under the conditions of the principle of free movement of goods. International legal acts laid the legal basis for the formation of a legal regime for the protection of cultural goods at the level of European Union law with the entry into force of the Maastricht Treaty of 1992. For the first time in the history of European integration, the Maastricht Treaty formalized the cooperation of member states on the protection of cultural goods within the framework of the European Union, gave the cross-cutting meaning of the sphere of culture in the context of all other EU policies, and also became the basis for the adoption of normative acts necessary to achieve its goals and objectives regarding the preservation of the pan-European cultural heritage. It should be noted that the Lisbon Treaty of 2007 defined the legal foundations of a complex mechanism for the protection of cultural goods in EU law, within which much more attention began to be paid to the issue of protecting cultural goods from illegal acts in the context of the implementation of the Union's policy in the sphere of freedom, security and justice.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Shulha V. Cooperation between the members of the European Union in protection of cultural values. *Scientific Journal of Polonia University*. 2021. № 4 (47). P. 130-137.
- 2. Shulha V. Modern trends of the ratio of international and national levels of legal regulation of restitution and return of cultural values. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 2021. № 5. P. 58-64.
- 3. Шульга В.О. «Культурні цінності»: поняття та застосування відповідного терміна в законодавстві. *Вісник Маріупольського державного університету* // Б. Серія право. 2022. Вип. 23-24. С. 191-200.
- 4. Шульга В.О. Правове забезпечення співробітництва держав у сфері охорони культурних цінностей: досвід Європейського Союзу. *Прикарпатський юридичний вісник* // Б. 2022. Випуск 5 (46). С. 82-86.
- 5. Шульга В.О. Правове регулювання реституції та повернення культурних цінностей на міжнародному та національному рівнях. *Juris Europensis Scientia* // Б. 2022. Випуск 5. С. 49-53.
- 6. Шульга В.О. Євроінтеграційні процеси в Україні: здобутки та перспективи. *Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку: зб. наук. статей за матеріалами І наук. практ. конф. з європ. права*. (м. Харків, 24 квіт. 2018 р.). Харків, 2018. С. 407-412.
- 7. Шульга В. «Формула» євроінтеграції України: визначений вектор з невизначеною кулькою величин. *Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку: зб. наук. статей за матеріалами III Всеукр. наук. практ. конф. з європ. права* (м. Харків, 15 листоп. 2019 р.) / редкол.: А. П. Гетьмана, І. В. Яковюк та ін. – Харків : Юрайт, 2019. С. 263-268.
- 8. Шульга В.О. До питання про конвергенцію міжнародного та національного рівнів правової регламентації реституції культурних цінностей. *Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку: збір. наук. статей за матеріалами IV всеукр. наук. конф. з європ. права* (м. Харків, 19 листоп. 2020 р.) / редкол.: А.П. Гетьман, І.В. Яковюк та ін. Харків, 2020. С. 51-57.
- 9. Шульга В.О. До питання про протидію незаконному обігу культурних цінностей в межах європейського союзу. *International scientific conference «Innovative views in European fundamental scientific-practical legal studies: матер. міжнар. наук.-практ. конф.* (м. Рига, 28-29 груд. 2021 р.). Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2021. С. 221-224.
- 10. Яковюк І.В., Шульга В.О. Сутність реституції та повернення культурних цінностей. *Юридична осінь 2022 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів* (Харків, 17 листоп. 2022 р.) / за заг. ред. Д.В. Лученка. Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. С. 115-117.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000954, 0121U109548

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трагнюк Олеся Янівна

2. Trahniuk Olesia Ya.

Кваліфікація: к. ю. н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кошиков Денис Олександрович

2. Denis O. Koshukov

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2546-0965

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Заклад вищої освіти "Львівський університет бізнесу та права"

Код за ЄДРПОУ: 32408165

Місцезнаходження: вул. Кульпарківська, буд. 99, Львів, 79021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Котляр Ольга Іванівна

2. Olha I. Kotliar

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3485-4157

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Анакіна Тетяна Миколаївна
2. Tetiana M. Anakina

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5819-9097

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маринів Іванна Ігорівна
2. Ivanna I. Maryniv

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0267-6288

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Яковюк Іван Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Яковюк Іван Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна